

VOLDTÆGT DER ANMELDES

Del I: Undersøgelsens fokus, metode og grundmateriale

Flemming Balvig, Bjarne Laursen, Karin Sten Madsen,
Maj-Britt Elise Martinussen, Katrine Sidenius

Aril 2009

Det projekt, der beskrives i denne rapport, er støttet økonomisk af Justitsministeriets Forskningspulje. Projektets gennemførelse og resultater er alene forfatterens ansvar. De vurderinger og synspunkter, der fremsættes i rapporten, er forfatterens egne og deles ikke nødvendigvis af Justitsministeriet.

Indholdsfortegnelse

Forord	3
Resumé	5
Formål	6
Anmeldelse af voldtægt.....	6
Optagne anmeldelser	6
Anmeldelser med et andet udgangspunkt	6
Anmeldelser der ender anderledes	6
Falske og ikke-falske anmeldelser.....	6
§ 216 og § 217 i straffeloven	6
Undersøgelser og anmeldelser.....	10
Danmark: 2000, 2001 og 2002	10
Fra 1990-92 til 2000-02	10
Udtræk af sager 2000-02	11
Det samlede antal optagne voldtægtsanmeldelser	11
Antal voldtægtssager i undersøgelsen = antal ofre	13
Antal udpegede gerningsmænd i undersøgelsen	14
Undersøgelsens grundlæggende database	14
Indhentning af basisoplysninger	14
Indhentning af supplerende oplysninger	15
Kvalitativ database	16
Terminologi	16
Datamaterialets fremtid	17
Bilag	
Bilag A. Kodeskema anvendt ved gennemgang af politijournalerne 2000-02	18
Bilag B. Kodehåndbog anvendt ved kodning af politijournalerne 2000-02 kan hentes som selvstændigt bilag	
Bilag C. Kodeskema anvendt i ved gennemgang af politijournalerne i Rigspolitiets undersøgelse vedrørende årene 1990-1992.....	72
(Der er ikke i Rigspolitiets undersøgelse vedrørende årene 1990-1992 udarbejdet kodehåndbog)	
Tabeller	
Tabel 1. Anmeldelser vedrørende voldtægt, 1990-1992 og 2000-2002	12
Skemaer	
Skema 1. Oversigt over straffelovens kap. 24 vedrørende forbrydelser mod kønssædeligheden	8

Forord

De sidste 25 år har i gennemsnit omkring 500 kvinder årligt anmeldt til politiet, at de er blevet udsat for voldtægt eller forsøg herpå. Voldtægt er et af de mest alvorlige overgreb, et menneske kan foretage sig over for et andet menneske, og det er derfor af yderste vigtighed, at der gøres, hvad der er muligt for at forebygge og mindske antallet af sådanne overgreb. Det er endvidere af stor betydning, at de, der alligevel udsættes, får den bedst mulige behandling af deres omgivelser. Dette bør være en ret i sig selv, men det er jo også helt afgørende for at bidrage til at mindske de ofte voldsomme skadevirkninger af overgrebet. Det er ikke mindst vigtigt, at kvinderne behandles optimalt af og i retssystemet.

Det er vor opfattelse, at en af grundene til, at forebyggelsen kunne være bedre, end den er, og at kvinderne ikke altid behandles optimalt i retssystemet mv., er manglende viden. Det er ikke den eneste grund – men det er én af grundene.

Det er baggrunden for, at der er gennemført en undersøgelse af kvinder, der anmelder voldtægt. Undersøgelsen vedrører de politianmeldte voldtægter i perioden 2000 til 2002. En tilsvarende undersøgelse er tidligere gennemført vedrørende perioden 1990 til 1992, hvorfor det også er muligt at give et bidrag til beskrivelse og forståelse af, hvordan de politianmeldte voldtægter har udviklet sig.

Den nyeste undersøgelse belyser langt flere aspekter ved de politianmeldte voldtægter end den tidligere, og den repræsenterer utvivlsomt den mest omfattende undersøgelse på dette område, der hidtil er gennemført i Danmark.

Undersøgelsen er blevet til i et unikt tværfagligt samarbejde, hvor bl.a. jura, samfundsvidenskab og sundhedsvidenskab har været repræsenteret, og hvor der har deltaget såvel praktikere som forskere.

Det Kriminalpræventive Råd, Det Juridiske Fakultet på Københavns Universitet, Statens Institut for Folkesundhed, Center for Voldtægtsofre på Rigshospitalet og Rigspolitiet har samarbejdet om gennemførelse af denne undersøgelse. OAK Foundation, Justitsministeriets Forskningspulje, Det Kriminalpræventive Råd, Egmont Fonden og Aase og Ejnar Danielsens Fond har gjort undersøgelsen mulig. Vi er overordentlig taknemmelige for den betydelige og velvillige støtte, der er ydet undersøgelsen.

Mange andre har bidraget, ikke mindst ansatte fra og på de ovennævnte institutioner. Særlig tak til de tre, der har taget et medansvar i projektets styregruppe sammen med forordets underskrivere: Charlotte Mathiesen Bech, Merete Djurhuus og Jørgen Abildgaard. Det var sidstnævnte, der havde hovedansvaret for undersøgelsen vedrørende 1990-92, og Jørgen Abildgaard har været af uvurderlig betydning for gennemførelse af det aktuelle projekt i alle dets faser. At det i undersøgelsen blev muligt at få tilgang til og at opspore hele 98 pct. af alle sager er i høj grad daværende formand for Politimesterforeningen, Poul Bjørnholdt Løhdes fortjeneste. Jesper Søholm har varetaget det komplicerede IT-arbejde med opbygning af et elektronisk kodeskema. Selve den meget omfattende kodning er blevet foretaget af Maj-Britt Elise Martinussen med bistand fra Tine Søberg, Priscilla Sant Anna Gravesen, Anette Peitersen og Morten Haagensen.

Afrapporteringen af undersøgelsen sker i form af en række delrapporter. Rapporterne offentliggøres ligesom nærværende publikation i første omgang på Det kriminalpræventive Råds hjemmeside, men vil siden, evt. i en reduceret og/eller revideret form, blive samlet i en trykt publikation, som til den tid vil kunne erhverves ved henvendelse til Det Kriminalpræventive Råd.

København 2009

Professor, dr.jur. Flemming Balvig, Det Juridiske Fakultet, Københavns Universitet
Seniorforsker Bjarne Laursen, Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet
Informationsmedarbejder Karin Sten Madsen, Center for Voldtægtsofre, Rigshospitalet
Cand.jur. Maj-Britt Elise Martinussen
Overlæge Katrine Sidenius, Center for Voldtægtsofre, Rigshospitalet

Resumé

Der er gennemført en undersøgelse, hvis formål har været ud fra samfunds- og sundhedsvidenskabelige synsvinkler at beskrive og belyse de voldtægter, som kvinder anmeldte til politiet i Danmark i årene 2000-02.

Ifølge den almindelige årlige kriminalstatistik vedrørende anmeldte straffelovsovertrædelser, der udgives af Danmarks Statistik, skulle det for den pågældende periode dreje sig om et årligt antal på tæt ved 500 voldtægtsanmeldelser i gennemsnit. Undersøgelsen viser imidlertid, at det reelle antal ser – i størrelsesordenen – 15 pct. mindre, altså godt 400. Forskellen beror på egentlige fejl samt indgivelse af falske anmeldelser.

Totalt er der indsamlet op mod 900 forskellige oplysninger om de enkelte voldtægtsanmeldelser, herunder om de involverede kvinder og mænd. De fleste oplysninger baserer sig på en manuel gennemgang af politiets journaler og sagsmapper, men disse er suppleret med oplysninger fra Det Centrale Kriminalregister, Danmarks Statistiks demografiske database, Landspatientregisteret og Det Psykiatriske Centralregister.

Det har været et vigtigt udgangspunkt for igangsættelse af undersøgelsen at foretage en sammenligning med en tilsvarende undersøgelse vedrørende 1990-92. I ti-års perioden mellem de to undersøgelser er politiets journaliseringssystem og fejlretningssystem formentlig blevet mere effektivt, og vedrørende 2000-02 er det lykkedes at få en mere komplet adgang til de eksisterende journaler mv. Det betyder, at undersøgelsen vedrørende 2000-02 giver et noget mere dækkende billede af kvinder, der anmelder voldtægt, for sin tid, sammenlignet med undersøgelsen vedrørende 1990-92, men det betyder også, at eventuelle direkte sammenligninger givet et noget overdrevet billede af eventuelle stigninger og tilsvarende et noget underdrevet billede af eventuelle fald.

Formål

Hovedformålet med den gennemførte undersøgelse har været at kaste nærmere lys over en af de mest alvorlige forbrydelser, der findes, voldtægt. Det er – bogstavelig talt – de voldtægter, der "selv" er trådt frem i lyset, der har været undersøgelsens fokus, nemlig de af retsmyndighederne kendte. Det har ligget uden for undersøgelsens rækkevidde at sige noget om de voldtægter, retsmyndighederne ikke har fået kendskab til: de skjulte voldtægter (voldtægtsmørketallet). Denne i øvrigt særdeles vigtige problematik vil dog blive berørt en række steder i undersøgelsens afrapportering.

Anmeldelser af voldtægt

Mere præcist udtrykt har undersøgelsens fokus da været de voldtægter, der blev anmeldt til eller som på anden måde er kommet til politiets kundskab. Det vil ofte være offeret selv, der har anmeldt, men det kan også være andre såsom vidner, familie mv., og i helt særlige tilfælde kan det være politiet selv, der reagerer på en information. For enkelthedsens skyld vil vi omtale de undersøgte tilfælde som "anmeldelser af voldtægt", eller blot "anmeldelser", frem for "voldtægter der ved anmeldelse eller på anden måde er kommet til politiets kundskab".

Optagne anmeldelser

Det er vigtigt at understrege, at undersøgelsen drejer sig om optagne anmeldelser, dvs. henvendelser eller informationer, der af politiet er registreret som en voldtægtsanmeldelse på de hertil eksisterende formularer og systemer til optagelse af sådanne anmeldelser. En eventuel information om eller henvendelse vedrørende voldtægt, der ikke på denne måde "registreres" – det være sig fordi den enten slet ikke registreres, eller fordi den registreres på en anden måde, f.eks. som en anmeldelse om vold – indgår ikke. I praktiske og juridiske termer vil det sige, at det er sager, der er blevet henført som mulige overtrædelser af straffelovens paragraf 216 (der internt i politiet har gerningskode 72211) eller 217 (gerningskode 72215).

Anmeldelser med et andet udgangspunkt

Samtlige sager, der på et eller andet tidspunkt i det retlige forløb har fået disse gerningskoder, indgår, dvs. sagen kan ved selve anmeldelsen godt være startet med et andet udgangspunkt. Fokus er altså sager der ved anmeldelsen og/eller senere under efterforskningen og/eller ved eventuel sigtelse er blevet registreret som mulige overtrædelser af straffelovens § 216 eller 217.

Anmeldelser der ender anderledes

Heri ligger tillige, at også sager, der f.eks. senere viser sig at blive henført under en anden straffebestemmelse, er med.

Falske og ikke-falske anmeldelser

Endvidere indgår som udgangspunkt anmeldelser, der forsøges trukket tilbage, og/eller som viser sig at være falske.

§ 216 og § 217 i straffeloven

Straffelovens § 216 siger:

”Den, der tiltvinger sig samleje ved vold eller trussel om vold, straffes for voldtægt med fængsel indtil 8 år. Med vold sidestilles hensættelse i en tilstand, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen.

Stk.2. Straffen kan stige til fængsel i 12 år, hvis voldtægten har haft en særlig farlig karakter eller der i øvrigt foreligger særligt skærpende omstændigheder.”,

– og 217: ”Den, som skaffer sig samleje ved anden ulovlig tvang, jf. § 260, end vold eller trussel om vold, straffes med fængsel indtil 4 år.”

Juridisk er det altså alene overtrædelser af § 216, der betegnes som voldtægt. § 217 omfatter anvendelse af mindre alvorlige tvangsmidler og har, som det fremgår, en lempeligere strafferamme end 216. Anvendelse af § 216 (alene) forudsætter, at samleje er opnået eller forsøgt opnået. Samleje under den nugældende straffelov er altid blevet forstået som betegnelse for et forhold mellem mand og kvinde, hvor manden indfører sit kønslem (penis) i kvindens skede (vagina).¹ Analt samleje henføres under § 224, hvori det hedder, at ”Bestemmelserne i §§ 216-223 a finder tilsvarende anvendelse med hensyn til anden kønslig omgængelse end samleje”.²

Undersøgelsen er således en undersøgelse af voldtægt mod kvinder. Voldtægt af person af samme køn (mand over for mand eller kvinde over for kvinde) henføres under § 225, hvori det hedder, at ”Bestemmelserne i §§ 216-220 og 222-223 a finder tilsvarende anvendelse med hensyn til kønslig omgængelse med en person af samme køn”.

Anmeldelserne omfatter såvel forsøg som fuldbyrdede tilfælde. Fuldbyrkelse af § 216 sker ved indførelse af det mandlige kønslem i kvindens skede.

Den tvang eller tiltvungethed, der er en forudsætning for anvendelse af § 216, inkluderer trusler.

For anvendelse af § 216 kræves der forsæt i relation til alle led i denne paragraf. De senere års debat om, hvorvidt man også burde kriminalisere uagtsom voldtægt, baserer sig på det forhold, at retstilstanden på undersøgelsestidspunktet var – og i skrivende stund stadig er – at forsæt til at tiltvinge sig samleje mangler, hvis gerningsmanden ikke har opfattet kvindens modstand.

Til en vis grad i teorien, men ikke mindst den praktiske anvendelse af §§ 216-217 – og i særdeleshed ved ”paragrafisering” af anmeldelser – foreligger der en række mulige afgræsnings- og overlappingsproblemer mellem disse bestemmelser og andre bestemmelser i straffelovens kap. 23 (Forbrydelser i familieforhold) og 24 (Forbrydelser mod kønssædeligheden).

Der er således – ud over de allerede nævnte – en række grænseområder til andre seksuelle krænkelser, hvor vi i mere eller mindre kendt omfang vil have nogle af krænkelserne med, men ikke andre. Her skal især fremhæves to typer af krænkelser, som helt eller delvist ikke – med det udgangspunkt vi har taget – er en del af undersøgelsen.

Det drejer sig for det første om opnåelse af samleje med barn under 15 år ved tvang eller fremsættelse af trusler, såfremt § 222, stk. 2 er citeret, men § 216 ikke er. Paragraf 222 har følgende formulering:

”Den, som har samleje med et barn under 15 år, straffes med fængsel indtil 8 år.

Stk. 2. Har barnet været under 12 år, eller har gerningsmanden forskaffet sig samlejet ved tvang eller fremsættelse af trusler, kan straffen stige til fængsel indtil 12 år.”

¹ Jf. Vagn Greve m.fl.: ”Kommenteret straffelov - Speciel del”, 8. omarbejdede udgave, Jurist- & Økonomforbundets Forlag, 2005, s. 263.

² Gerningsmanden kan dog være en kvinde. Dette er muligt, idet § 217, som det fremgår, omfatter opnåelse af samleje ved brug af ”anden ulovlig tvang jf. § 260”, og dermed omfatter tilfælde, hvor en kvinde eksempelvis tvinger en anden kvinde til at tåle samleje med en mand.

Skema 1. Oversigt over straffelovens kap. 24 vedrørende forbrydelser mod kønssædeligheden³

Paragraf i loven Omhandler

216	Voldtægt
217	Samleje med ulovlig tvang
218	Samleje v. udnyttelse af psykisk abnormitet
218, stk. 2	Samleje v. udnyttelse af hjælpeløs tilstand
219	Samleje med institutionsanbragt
220	Samleje v. misbrug af afhængighedsforhold
221	Samleje, tilsnigelse til
223a	Samleje m. prostitueret u. 18 år – kunde
222, stk. 1	Samleje m. barn u. 15 år
222, stk. 2	Samleje m. barn u. 12 år/skærpende omstændigheder
223, stk. 1	Samleje m. plejebarn/stedbarn mv.
223, stk. 2	Samleje ved forførelse
224 jf. 216	Anden kønslig omgæng. v/vold
224 jf. 217	Anden kønslig omgæng. v/ulovlig tvang
224 jf. 218	Anden kønslig omgæng. v/udnyttelse af psykisk abnormitet
224 jf. 219	Anden kønslig omgæng. m/institutionsanbragt
224 jf. 220	Anden kønslig omgæng. v/ misbrug af afhængighedsforhold
224 jf. 221	Anden kønslig omgæng. v/tilsnigelse
224 jf. 222, stk. 1	Anden kønslig omgæng. m/barn u. 15 år
224 jf. 222, stk. 2	Anden kønslig omgæng. m/barn u. 12 år
224 jf. 223, stk. 1	Anden kønslig omgæng. m/plejebarn/stedbarn mv.
224 jf. 223, stk. 2	Anden kønslig omgæng. v/forførelse
225 jf. 216	Homoseksualitet v/vold
225 jf. 217	Homoseksualitet v/ulovlig tvang
225 jf. 218	Homoseksualitet v/udnyttelse af psykisk abnormitet
225 jf. 219	Homoseksualitet m/institutionsanbragt
225 jf. 220	Homoseksualitet v/ misbrug af afhængighedsforhold
225 jf. 222, stk. 1	Homoseksualitet m/barn u. 15 år
225 jf. 222, stk. 2	Homoseksualitet m/barn u. 12 år

---

³ Der henvises til straffeloven for den præcise ordlyd af de enkelte paragraffer og deres henførelsesområde. De korte beskrivelser her har kun til hensigt at formidle en helt overordnet, og derved også upræcis og mangelfuld, beskrivelse af de enkelte paragraffers dækningsområde. Udover de her nævnte indeholder kap. 24 i straffeloven desuden § 236, der omhandler forskellige former for pålæg, der kan idømmes i forbindelse med forskellige former for sædelighedsforbrydelser.

225 jf. 223, stk. 1 Homoseksualitet m/plegebarn/stedbarn mv.

225 jf. 223, stk. 2 Homoseksualitet v/forførelse

226 Seksualforbrydelse, uagtsom

228 Rufferi

229 Utugt, alfonseri

230 Utugtig foto/filmoptagelse af person u. 18 år

232 Blufærdighedskrænkelser

233 Opfordring til utugt

234 Salg af utugtige billeder/genstande t. person u. 16 år

235 Udbredelse af utugtige fotografier/film af personer u. 18 år

Samleje med barn under 15 år ved brug af tvang eller fremsættelse af trusler straffes i henhold til straffelovens § 222, stk. 2, jf. stk. 1. Da § 222, stk. 2 omtaler tvang og trussel om vold, er der et vist overlap mellem gerningsbeskrivelsen i § 216 og § 222, stk. 2, og der vil derfor kunne straffes i sammenstød, dvs. begge bestemmelser citeres. Ifølge retspraksis er det dog ikke nødvendigt at citere § 216 i situationer, hvor der er tale om trussel om vold med henblik på opnåelse af samleje jf. § 222, stk. 2. Såfremt politiet alene sigter gerningsmanden for overtrædelse af § 222, stk. 2, vil sagen ikke figurere i undersøgelsen. Lyder anmeldelsen til politiet på voldtægt af barn, vil anmeldelsen dog formentlig oprettes som en voldtægt jf. § 216, og sagen vil indgå i undersøgelsen.

For det andet drejer det sig om de såkaldte "drug rapes" eller "rustægter". "Drug-rape" foreligger, når gerningsmanden hensætter kvinden i en situation, hvor hun ikke er stand til at modsætte sig den seksuelle handling, dvs. han skal med vilje have påvirket hende med stoffer eller alkohol for at opnå samleje. Dette straffes efter straffelovens § 216, 2. pkt. og indgår i undersøgelsen. Udnytter han "blot" kvindens f.eks. bevidstløse tilstand, straffes han i henhold til straffelovens § 218, stk. 2, og disse sager indgår ikke i undersøgelsen. Den praktiske virkelighed bag denne distinktion er imidlertid, at oprettelsen af sagen hos politiet i forbindelse med anmeldelse er afgørende for, hvilken gerningskode sagen får, og derfor om sagen indgår i undersøgelsen. Hvis en kvinde henvender sig hos politiet og fortæller, at hun mener sig seksuelt udnyttet mens hun sov eller var "væk"/bevidstløs, må man gå ud fra, at sagen oprettes som en overtrædelse af § 218, stk. 2, med mindre kvinden mistænker gerningsmanden for at have hensat hende i den hjælpeløse situation, altså mistænker ham for at have givet hende stoffer og/eller alkohol.

Vi har dog uformelt fået det generelle indtryk ved samtaler med forskellige politifolk, at alt der "minder om" voldtægt rubriceres som sådan ved anmeldelsen. Det vil dermed også sige en række tilfælde af incest, misbrug af sindslidende og fysisk handikappede, tilsnigelse af samleje, og - i forlængelse af det problematikken "drug rapes" mv. - samleje med en person, der ikke er i stand til at gøre modstand. Det får dog fremstå som en hypotese, som vi i undersøgelsen ikke har den nødvendige dokumentation til at afgøre, om denne er korrekt eller ej.

Det kan ikke afvises, at der findes voldtægter eller voldtægtsforsøg, hvor den anvendte tiltvungelse har en sådan alvorlighedsgrad, at denne i sig selv ville kunne medføre sigtelse i forhold til en paragraf, der indeholder end endnu højere strafferamme end § 216, og der derfor ved en fejl ikke oprettes en § 216-sag. Det vil i realiteten sige drab og forsøg på drab. Det er klart, at det i givet fald vil dreje sig om ganske få sager, men det er jo samtidig de alvorligste sager.⁴

⁴ Der er i undersøgelsesmaterialet 2 af ofrene, der er døde som følge af den vold, der blev anvendt i forbindelse med voldtægten, men det vides med sikkerhed, at der i 2000-02 var mindst 1 yderligere tilfælde. Af større talmæssig betydning kan det formentlig have, at der blandt sager henført som forsøg på drab kan "skjule" sig nogle voldtægter. Det

Undersøgelser og anmeldelser

Når politiet modtager underretning om et forhold eller en begivenhed kan det i visse situationer være vanskeligt umiddelbart at vurdere, om der er grund til at tro, at der foreligger en forbrydelse. Et eksempel herpå er brand. I den første fase kan det være særdeles vanskeligt at vurdere, om der er tale om forsætlig brandstiftelse, uagtsom brandstiftelse, eller om der slet ikke er tale om brandstiftelse overhovedet. Politiet kan her vælge i stedet for at starte med en anmeldelsesrapport, at klassificere sagen som en undersøgelse og give den et undersøgelsesnummer. Viser der sig siden hen ikke at være noget, der tyder på, at branden var påsat, bliver "undersøgelsen" aldrig til en "anmeldelse". I modsat fald bliver undersøgelsen til en anmeldelse. Det vides, at der er meget forskellig praksis – eller i hvert fald har været indtil for nylig – med hensyn til, om en brandsag startes som en undersøgelse eller en anmeldelse. Der har været eksempler på politikredse, der næsten altid opstartede en brandsag som en undersøgelse, og politikredse, der som hovedregel optog sagen som en anmeldelse vedrørende brandstiftelse. På dette område betyder – eller betød? – disse praksisforskelle så meget, at det bliver – blev? – meningsløst at bruge anmeldelsestallene til at forsøge at sige noget om eventuelle forskelle i forekomsten af brandstiftelse mellem forskellige områder ligesom totaltallene og sammenligninger over tid bliver – blev? – meget usikre.

Også på sædelighedsområdet forekommer det, at politiet indledningsvist registrerer en henvendelse som en undersøgelse af muligheden for voldtægt, og som ikke siden hen på noget tidspunkt registreres som en anmeldelse. Omfanget, hvori det sker, er ukendt. Der er også her god grund til at tro, at der forefindes betydelige praksisforskelle, måske ikke så meget mellem forskellige områder, men især fra den ene betjent til den anden. I visse tilfælde har det været muligt at registrere, hvorvidt nogle af de anmeldte sager oprindeligt er startet som en "undersøgelse", og altså ikke fra starten er gået ind i systemet som en anmeldelse. Det er en svaghed ved den gennemførte undersøgelse, at brugen af undersøgelsessager på voldtægtsområdet, som aldrig bliver til anmeldelser, ikke har kunnet belyses nærmere – det være sig kvantitativt eller kvalitativt. Man kan have mange forestillinger om, hvor omfattende brugen af undersøgelsesnumre er på "voldtægtsområdet", og hvad dette er for en slags sager, men det foreliggende grundlag gør det desværre ikke muligt at bekræfte eller afkræfte disse formodninger.

Danmark: 2000, 2001 og 2002

Undersøgelsen omfatter de voldtægtsanmeldelser, der blev registreret i Danmark i treårsperioden fra 1. januar 2000 til 31. december 2002. Det er anmeldelsesregistreringstidspunktet, der har været afgørende for, om en sag kom med i undersøgelsen og ikke gerningstidspunktet. Voldtægterne kan altså være foregået forud for år 2000, men senest til og med år 2002.

Færøerne og Grønland er ikke med i undersøgelsen. Danske kvinder, der har anmeldt voldtægt i udlandet er heller ikke med. Derimod indgår voldtægter, som begås i udlandet, men anmeldes i Danmark.

Fra 1990-92 til 2000-02

Når perioden 2000-02 blev valgt, skyldes det, at sigtet, udover at belyse kvinder der anmeldte voldtægt i denne periode, tillige har været at belyse udviklingen over en tiårs periode, nemlig fra 1990-92 til 2000-02.

Faktisk var det en undersøgelse, der blev gennemført vedrørende politiregistrerede voldtægter i 1990-92, der var den egentlige inspiration til igangsættelse af den aktuelle undersøgelse. Undersøgelsen vedrørende 1990-92 er beskrevet i rapporten "Voldtægters omfang og karakter

---

har desværre ligget uden for undersøgelsens ressourcemæssige rammer at gennemgå samtlige drabssager med henblik på at vurdere, i hvor mange af disse der forekommer voldtægter eller forsøg herpå, som ikke også er registreret som voldtægt.

i Danmark. En undersøgelse af voldtægtsanmeldelser i 1990, 1991 og 1992 & Voldtægtsudviklingen i Danmark”, udgivet af Rigspolitichefen, 1998.

I såvel udvalget af sager som i de oplysninger, der er søgt indhentet omkring de enkelte sager, er der tilstræbt optimal sammenligningsmulighed. I den aktuelle undersøgelse er der herudover søgt supplerende sagsoplysninger på en lang række forskellige områder og fra en lang række forskellige kilder. 2000-02-undersøgelsen er altså i datamæssig henseende langt mere omfattende og kompleks end 1990-92-undersøgelsen.⁵

Der er to nævneværdige forskelle i udvalget af sager vedrørende 1990-92 sammenlignet med 2000-02. For det første medtog man vedrørende 1990-92 ikke anmeldelser, der havde et gerningstidspunkt forud for denne periode. For det andet medtog man anmeldelser indgivet helt frem til medio 1994 i den udstrækning disse anmeldelser vedrørte et gerningstidspunkt, der lå inden for perioden, dvs. i 1990-92. Det er vurderingen, at disse forskelle hverken kvantitativt eller kvalitativt generelt set påvirker sammenligningsmuligheden i noget betydeligt omfang.

Udtræk af sager 2000-02

Sagerne, efter de her skitserede kriterier, er med hjælp fra Politiets Dataafdeling fundet frem gennem udtræk fra politiets sagsstyringsregister, POLSAS. Udtrækket er foretaget på baggrund af gerningskoder. Gerningskoderne for voldtægt i henhold til § 216 og § 217 er henholdsvis 72211 og 72215. Udtrækket er sket ud fra, om disse gerningskoder optræder i anmeldelsen, senere bliver korrigeret til at indeholde én af disse gerningskoder eller der bliver rejst sigtelse i henhold til én af disse gerningskoder.

Det samlede antal optagne voldtægtsanmeldelser

Ifølge Danmarks Statistiks offentliggjorte anmeldelsesstatistik (jf. "Kriminalstatistik" diverse år) skulle der i 2000+2001+2002 i alt være indgivet og registreret 1.490 anmeldelser vedrørende straffelovens §§ 216-217.

Politiets registre for anmeldelser mv. i de tre år, det nævnte POLSAS register, udviser imidlertid kun i alt 1.369 sager af denne karakter. Forskellen – på 121 sager – beror formentlig først og fremmest på siden hen korrigerede sager og måske også på dobbelttællinger i forbindelse med sager der oversendes fra en politikreds til en anden. Der er gode grunde til at antage, at de 1.369 er et mere korrekt tal end de 1.490.

Af de 1.369 sager (journalnumre), der fandtes i POLSAS, er 28 ikke medtaget i undersøgelsen af følgende grunde:

- 1 sag eksisterede ikke (indholdsløst journalnummer)
- 2 sager var dobbelttællinger
- 1 sag var sket i Tyrkiet og begået af en tyrkisk gerningsmand
- 2 sager drejede sig om anmeldelser foretaget i 1999
- 1 sag drejede sig om et forhold begået i 2003
- 10 sager var forsvundet og kunne intetsteds findes i retssystemet
- 1 sag havde så mangelfulde sagsakter, at kodning ville være formålsløs
- 2 sager beroede hos Retslægerådet
- 1 sag var det ikke muligt at kode, fordi der blev nægtet aktindsigt
- 7 sager drejede sig om "homoseksuel voldtægt" (mand-mod-mand)

⁵ Udvidelsen af 2000-02 undersøgelsen omfatter også, at en del af de spørgsmål, der blev belyst i 1990-92 undersøgelsen, er søgt belyst mere fyldigt/nuanceret i 2000-02, men på en sådan måde, at sammenligneligheden er opretholdt.

De "homoseksuelle voldtægter" er ikke medtaget i 2000-02-undersøgelsen af hensyn til sammenligneligheden med den undersøgelse, der blev foretaget vedrørende 1990-92, men det har selvfølgelig i sig selv interesse at vide, at det i gennemsnit drejede sig om et par forhold om året i 2000-2002.

Maksimalt er det altså ifølge ovenstående opgørelse 14 sager, der burde have været med ifølge undersøgelsens formål, men som det ikke har været muligt at inddrage, først og fremmest fordi sagerne er forsvundet i det retlige system.

Generelt er det interessant at notere sig, at af det årlige antal voldtægter på knapt 500, der blev registreret og opført i den officielle kriminalstatistik i undersøgelsesperioden, er det op mod en halv snes procent, der tilsyneladende har været fejlagtige, eller som har været fejlagtigt placeret/kategoriseret.

Også i 1990-1992 var der en diskrepans mellem kriminalstatistikens anmeldelsestal og det antal anmeldte voldtægter, man fandt i politiets register, jf. tabel 1. Diskrepansen var tillige betydeligt større i 1990-1992. Formentlig er hovedforklaringen herpå, at der siden er sket en effektivisering af journalføringen, især i form af mere effektive rettelserprocedurer.

Tabel 1. Anmeldelser vedrørende voldtægt, 1990-1992 og 2000-2002

	1990-1992	2000-2002
Anmeldelser ifølge kriminalstatistikken	1.643	1.490
Anmeldelser ifølge Anmeldelsesregistret/POLSAS	1.366	1.369
Sager i undersøgelsen, inklusiv falske anmeldelser	1.228	1.341
Sager i undersøgelsen efter tilretning*, inklusiv falske anmeldelser	?	1.364
Sager i undersøgelsen efter tilretning*, eksklusiv falske anmeldelser	?	1.264

* Se nærmere om mulige fejl og rettelser i den følgende tekst. Det er uklart, om der i undersøgelsen vedrørende 1990-1992 er foretaget tilretninger med hensyn til opgørelsen af antal sager. Under alle omstændigheder kendes disse tilretninger ikke, hvorfor deres størrelsesorden ikke kan angives.

Hovedprincippet for politiets optagelse af EN voldtægtsanmeldelse – dvs. EN voldtægtssag/ET journalnummer) – er, at der foreligger en voldtægtsepisode:

1. Det typiske forhold vil være ET offer, der anmelder, at hun er blevet voldtaget af EN gerningsperson EN gang. Et sådant forløb registreres som EN voldtægtssag og får/har ET journalnummer (solovoldtægt).
2. Hvis der er flere gerningsmænd, der ved samme episode på skift voldtager kvinden eller på anden måde i fællesskab bidrager til voldtægten (gruppevoldtægt), registreres også dette som EN voldtægtssag og får/har ET journalnummer.
3. Hvis gerningsmanden eller gerningsmændene ved samme episode flere gange voldtager kvinden, registreres dette som EN voldtægtssag og får/har ET journalnummer.

4. Hvis en kvinde er blevet voldtaget af samme gerningsmand/gerningsmænd ved forskellige lejligheder og i forskellige situationer registreres dette som FLERE voldtægtssager, der får/har ET journalnummer for HVER af de situationer, der har fundet sted.
5. Hvis en kvinde er blevet voldtaget af forskellige mænd, uden at der er tale om, at disse mænd under en eller anden form har gjort det i fællesskab, registreres dette som FLERE voldtægtssager, der får/har ET journalnummer for HVER af de mænd eller grupper af mænd, der har voldtaget hende.

Analysen af de 1.341 sager (journalnumre) viser, at der i enkelte tilfælde synes at være sket fejl i anmeldelsernes optagelse eller registrering (talbenævnelserne i det følgende refererer til tallene ovenfor):

Type 1-fejl: I 5 sager med hver kun ét journalnummer er der reelt tale om to ofre, der er blevet voldtaget af samme gerningsperson. Her er der altså tale om i alt 10 voldtægtsepisoder.

Type 2-fejl: I 1 sag med ét journalnummer har to mænd voldtaget to kvinder. Her er det analyse-mæssigt mest hensigtsmæssigt at medtage og analysere denne ellers sammenhængende episode som 2 voldtægtsepisoder (dvs. 2 gruppevoldtægter).

Type 3-fejl: Der er ikke konstateret fejl, der strider mod dette princip.

Type 4-fejl: I 10 sager med hver kun ét journalnummer er en kvinde blevet voldtaget af samme gerningsmand i flere situationer (i 8 sager to situationer, i 1 sag tre situationer og i 1 sag 4 situationer). Her er der tale om $16 + 3 + 4 = 23$ voldtægtsepisoder. Hertil kommer et antal sager (med hver ét journalnummer), hvor det i anmeldelsen angives, at offeret er blevet voldtaget et stort, men ubestemt, antal gange, eventuelt "uendeligt" mange gange. Disse sager er ikke opregnet/omgjort til voldtægtsepisoder (med hver sit journalnummer) i projektets grundmateriale, men vil blive omtalt og analyseret i forbindelse med analysen.

Type 5-fejl: I 3 sager med hver kun ét journalnummer er samme kvinde blevet voldtaget af to gerningsmænd, uden at der har været tale om gruppevoldtægt, dvs. der foreligger 6 voldtægtsepisoder.

Type 4/5-fejl: I 1 sag er samme kvinde blevet voldtaget af to gerningsmænd, uden at der har været tale om gruppevoldtægt, samtidig med at kvinden er blevet voldtaget i to situationer af den ene gerningsmand, dvs. der foreligger 3 voldtægtsepisoder.

De i alt 20 sager, der er omfattet af disse fejl, burde rettelig indgå som i alt 43 sager, dvs. at de 1.341 sager rettes og korrigeres til 1.364 sager.

100 af de 1.364 sager er registreret som falske, svarende til 7,3 pct. Problematikken omkring falske anmeldelser, herunder sammenligneligheden mellem 1990-92 og 2000-02, vil blive behandlet i en separat delrapport (Delrapport II)

Antal voldtægtssager i undersøgelsen = antal ofre

Fratrukket de falske anmeldelser udgør de i undersøgelsen analyserede sager (voldtægtssager) 1.264. Det tilsvarende tal for 1990-1992 var 1.163. Det følger af den måde, voldtægtssagerne er journaliseret på og også opgjort i undersøgelsen, at antallet af voldtægtssager er identisk med antallet af ofre. Nogle af ofrene har anmeldt flere gange inden for treårs perioden. Tallet for antal forskellige kvinder, der har anmeldt ikke-falske voldtægter, er derfor mindre end det samlede antal voldtægtsepisoder og udgør 1.206.

Man kan altså bemærke sig, at for disse år i begyndelsen af indeværende årtusinde skal man – pga. fejl og falske anmeldelser – reducere det antal voldtægtsofre, der fremgår af den almindelige anmeldelsesstatistik fra Danmarks Statistik med omkring 15 pct. for at komme frem til et mere realistisk bud på, hvor mange det drejer sig om. I stedet for et årligt gennemsnit på tæt ved 500, lå det reelle antal politiregistrerede voldtægtsofre snarere på godt og vel 400.

Man skal være opmærksom på, at selv om undersøgelsestallet for 2000-2002 var højere end undersøgelsestallet for 1990-1992 med i alt 101 sager, så skyldes det først og fremmest, at det er lykkedes at få et relativt større antal sager ud af de mulige inddraget i den seneste undersøgelse. Ved sammenligninger vil vi således have indbygget en tendens til at overvurdere eventuelle stigninger og undervurdere eventuelle fald med op mod en halv snes procent.

Antal udpegede gerningsmænd i undersøgelsen

Antallet af udpegede gerningsmænd er større end antallet af voldtægtssager/voldtægtsofre, fordi der i en del af sagerne er flere gerningsmænd: de såkaldte gruppevoldtægter. 1.127 af de kvinder, der indgav ikke-falsk anmeldelse, tilkendegav ved anmeldelsen, at der var tale om 1 gerningsmand, mens 137 tilkendegav, at der havde været tale om gruppevoldtægt.

I alt blev der udpeget 1.483 gerningsmænd af de 1.264 kvinder, der indgav ikke-falsk anmeldelse.

De 100 kvinder, der indgav falsk anmeldelse, udpegede i alt 164 gerningsmænd.

Undersøgelsens grundlæggende database

Med henblik på at kunne belyse netop gruppevoldtægt og gerningsmændene som sådan bedst muligt er undersøgelsens grundlæggende database opbygget ikke med ofre, men med gerningsmænd som enhed. Det betyder, at denne database omfatter $1.483 + 164 = 1.647$ "sager".⁶ Ved brug af en vægtfaktor ($= 1/(\text{antal udpegede gerningsmænd})$) kan oplysningerne og databasens enhed transformeres og bruges til belysning af voldtægtssager/ofre.⁷

Indhentning af basisoplysninger

POLSAS indeholder alene meget grundlæggende og enkle oplysninger om de enkelte sager, idet de elektroniske dokumenter såsom anmeldelsesrapporter og vidneafhøringer som udgangspunkt slettes efter et halvt år. Det har derfor været nødvendigt at gennemgå de papirmæssige dokumenter i sagen, og disse er blevet indhentet fra de politikredse, hvor de har befundet sig. Der er tale om meget varierede dokumenter – anmeldelsesjournaler, afhøringsrapporter, psykologerklæringer, skadeattester, retsudskrifter osv. osv. – af meget varierende omfang.

Herudaf er trukket og kodet oplysninger i forhold til et systematisk udarbejdet kodeskema med 796 variable/spørgsmål. Det følger heraf, at der er foretaget og den grundlæggende database består af i alt $1.647 \times 796 = 1.322.012$ kodninger/oplysninger.

Der har været gjort betydelige indsatser for at minimere og rette fejl i den omfattende og – for mange variables vedkommende – meget vanskelige kodeproces. Samkørslerne og/eller sam-

⁶ Hovedreglen for afgrænsningen af en "sag" i den grundlæggende database er altså, at der er udfyldt et skema for hver voldtægt begået af hver gerningsmand mod hver kvinde, bortset fra de tilfælde hvor overgrebene er sket i direkte forlængelse af hinanden. Der er dog en undtagelse til denne hovedregel om, at antallet af skemaer repræsenterer antallet af anmeldte overgreb. Det drejer sig om sager, hvor der anmeldes mange overgreb, uden at disse er detaljeret forklaret. Manglende detaljerede forklaringer om mange overgreb vil typisk være incestsager og ægteskabs-/kærestesager, hvor alle overgreb ikke kan huskes, eller hvor der har været så mange, at det ikke giver mening af kode dem eller at fortælle om dem alle. I disse sager er det oplysningerne om den seneste voldtægt, der er kodet.

⁷ Denne vægtvariabel er benævnt NYJOURNALVÆGT. Der er også dannet en OFFERJOURNALVÆGT, hvor enkeltsager med to ofre er trukket ud som to sager. Når denne anvendes, er der tale om i alt 1.346 sager/ofre, 1.247 ikke-falske og 99 falske.

menligningen mellem parallelle variable i forskellige databaser, f.eks. den grundlæggende database og Det Centrale Kriminalregister, har givet visse muligheder for ekstern validering.⁸ Den grundlæggende database har indeholdt ganske betydelige muligheder for gennemførelse af logiske kontroller, herunder kontrol for manglende udfyldelse. Specielt ved kodningens opstart blev samme sager kodet af flere forskellige personer, og disse kodninger blev så sammenholdt med hinanden, såvel med henblik på at øge kodningens pålidelighed som gyldighed. Disse fejlfindings- og fejlretningsprocesser har været meget ressourcekrævende, bl.a. også på grund af, at det undervejs har været nødvendigt at få et antal sager tilbagesendt og helt eller delvist rekodet, efter at de var afleveret. Desuagtet vil vi afgjort ikke påstå, at grundmaterialet er fejlfrit eller blot tilnærmelsesvist fejlfrit. Det er stadig sådan – i skrivende stund – at når data vedrørende særlige variable skal analyseres, så opdages der enkelte nye fejl, eller i hvert fald noget, der kunne være fejl. Materialets kompleksitet taget i betragtning burde man have haft tredobbelt uafhængig kodning af hver eneste sag med efterfølgende forhandling om forskelle – naturligvis og desværre en helt utopisk mulighed.

Indhentning af supplerende oplysninger

For både gerningsmændene og ofrene er der indhentet supplerende oplysninger i Det Centrale Kriminalregister. Herved er der tjekket visse oplysninger i basismaterialet (vedrørende gerningstidspunkt m.v., men først og fremmest er der blevet suppleret med oplysninger om eventuel tidligere kriminalitet).⁹

For både gerningsmændene og ofrene er der endvidere foretaget en samkøring med og indhentet oplysninger fra Danmarks Statistik, svarende til gerningstidspunktet. Det drejer sig om sociale oplysninger såsom uddannelse, erhverv og familieforhold, der befinder sig i Danmarks Statistiks demografiske database. I alt er der fundet oplysninger for 1122 kvinder og 816 fundne gerningsmænd, hvor gengangere kun er medtaget en gang og falske sager er ekskluderet. En særlig styrke ved denne samkørsel er, at man har kunnet etablere kontrolgrupper bestående af personer med samme aldersfordeling som henholdsvis ofrene og gerningsmændene, tilfældigt udtrukket blandt fastboende danskere. Herved har det kunnet vurderes om den sociale situation for gerningsmænd og ofre adskilte sig fra den øvrige befolkning. Turister og andre ikke-fastboende udlændinge blandt ofrene og gerningsmændene har naturligvis ikke kunnet indgå i disse analyser.

Der er også foretaget en samkøring med Landspatientregisteret (der befinder sig i Danmarks Statistik, hvorfor samkøringen har kunnet foretages i tilknytning til samkøringen med den demografiske database). Her er der indhentet oplysninger om alle indlæggelser og alle skadestuebesøg for de involverede personer i perioden fra 1995-2004, dvs. mindst 3 år før voldtægtstidspunktet og 2 år efter denne, idet voldtægtstidspunkter fra 1998 og frem er benyttet som udgangspunkt. For de enkelte indlæggelser/skadestuebesøg er oplyst kontaktårsag, diagnose, tidspunkt mv.

Endelig er der foretaget en samkøring med Det Psykiatriske Centralregister, der fysisk ligger på Århus Universitetshospital. Her er der indhentet oplysninger om alle psykiatriske indlæggelser, skadestuebesøg og ambulante besøg i perioden 1995-2004, dvs. ligeledes mindst 3 år før voldtægtstidspunktet og 2 år efter denne. For de enkelte indlæggelser/skadestuebesøg/ambulante besøg er oplyst kontaktårsag, alle diagnoser, tidspunkt og evt. indlæggelsestid.

⁸ I selve basismaterialet har det også ofte været muligt at sammenholde oplysninger vedrørende de samme variable i forskellige dokumenter – dokumenter der bygger på forskellige kilder.

⁹ En central oplysning, der er indhentet via kriminalregistret, vedrører eventuelle retlige reaktioner for falsk anmeldelse.

Kvalitativ database

For hver eneste sag i undersøgelsen er der udarbejdet et skriftligt referat, der på jævnt dansk forsøger at opsummere de centrale dele af sagen. Referaterne er ikke udarbejdet efter nogen fast skabelon, men har først og fremmest haft som formål at omfange den virkelighed som let går tabt i tallene. Det er ikke mindst sammenhængen, kompleksiteten og helheden tal opfanget meget dårligt. Det slående ved at læse de mere end tusinde referater igennem er, hvor forskellige voldtægter er. Den ene historie ligner ikke den anden.

Referaterne er udarbejdet af forskellige personer, og eftersom der ikke er fulgt en nøje beskrevet skabelon betyder det også stor forskellighed såvel med hensyn til omfang som med hensyn til indhold. Det er ikke så meget gengivelsen af de fundamentale sagsomstændigheder, der varierer, men detailrigdommen i beskrivelserne.

Denne kvalitative database er udarbejdet som et fortløbende word-dokument, hvor de enkelte sager har identifikationsnumre, der svarer til dem, sagerne har i den grundlæggende kvantitative database.

Det er den kvalitative database, der trækkes på, når der ved præsentationen af resultaterne gengives og analyseres konkrete cases.

Terminologi

I nærværende præsentation af undersøgelsen har vi hverken været særligt præcise eller konsekvente med hensyn til de begreber, der er anvendt. Det er i det hele taget vanskeligt på det felt, som undersøgelsen vedrører at finde og anvende dækkende begreber: Begreber, der indeholder og formidler nøjagtig den mening, der tilsigtes, og hverken mere eller mindre. For de mest centrale begreber, eksempelvis benævnelse af selve handlingerne og de implicerede personer, er det faktisk umuligt.

Når det gælder benævnelse af de centrale handlinger og personer har vi derfor i de publikationer, der præsenterer undersøgelsens resultater, valgt at bruge "neutrale" operationelle begreber, dvs. begreber der blot refererer til, hvordan de grundlæggende er målt i undersøgelsen.

Selve udgangspunktet og fokus for undersøgelsen er anmeldelsen, hvormed vi mener den registrerede anmeldelsesjournal, der forefindes hos politiet, men selvfølgelig også den proces, der fører til oprettelse af anmeldelsesjournalen.

Den mulige forbrydelse, der beskrives i denne anmeldelse, benævnes voldtægt, uanset om den fra starten har været journaliseret som sådan, eller at det siden hen viser sig at dreje sig om noget andet.

Personen, der i anmeldelsen beskrives som havende været udsat for voldtægt, benævnes kvinden. Vi har valgt "kvinden" frem for det mere subjektive "forurettede", men også frem for det måske mest nærliggende "offeret" eller "ofret". Det er bl.a. begrundet i, at anmeldelser kan være falske, og at anmeldelser i sagens natur er at betragte som et partsindlæg – en mistanke, en hypotese, en formodning eller hvordan man nu vil vælge at karakterisere den.

Det er af samme grund, at den eller de personer, der i anmeldelsen beskrives som havende begået den mulige forbrydelse benævnes manden.

I beskrivelserne af, hvad der er foregået, har vi behov for en række opdelinger, specielt opdelinger i former for voldtægt.

Hovedopdelingen vedrører sondringen mellem forsøg på voldtægt og fuldbyrdet voldtægt. Her lægger vi os op af den juridiske definition, jf. tidligere, der siger, at der foreligger fuldbyrdet voldtægt, når manden har indført sin sit kønslem i kvindens skede.

Større problemer knytter sig til en anden opdeling, der ikke blot i nærværende undersøgelse, men generelt er meget anvendt i såvel debat om som i undersøgelser af voldtægt samt i det

retlige system, nemlig opdelinger, der baserer sig på relationen mellem kvinden og manden: Overfaldsvoldtægt, kontaktvoldtægt og partnervoldtægt.¹⁰

Overfaldsvoldtægt er afgrænset som sager, hvor der ikke har været samvær eller bekendtskab af betydning mellem parterne forud for voldtægten. Inkluderet i denne gruppe er situationer, hvor kvinden kort har bemærket mandens tilstedeværelse forinden voldtægten, eller ved hvem han er, men ikke har noget egentligt bekendtskab med ham eller haft noget med ham at gøre.

Partnervoldtægter omfatter voldtægter, hvor manden er en nuværende eller tidligere kæreste/samlever/ægtefælle. For kvinden er der naturligvis tale om to grundlæggende situationer, afhængig af om det er en "tidligere" eller en "nuværende" partner, om end virkeligheden også her ofte er broget i form af partners skiftende status som "tidligere" og "nuværende".

Kontaktvoldtægter er negativt defineret ved, at det ikke er overfaldsvoldtægter og ej heller partnervoldtægter. Det er så at sige en begrebsmæssig restskuffe, og det kan i høj grad diskuteres, om det er meningsfyldt at opretholde som kategori/begreb. Det dækker over en stor mangfoldighed af meget forskellige relationer mellem kvinden og manden. Manden kan være hendes far, onkel, bror eller et andet familiemedlem. Han kan være hendes kollega, chef eller kunde. Det kan være hendes læge, eller hendes patient. Han kan være hendes mangeårige ven, men også hendes mangeårige uven. Han kan være et kortvarigt værtshusbekendtskab, hendes nabo, taxachauffør, en ven af familien osv. osv. Skal man karakterisere kontaktvoldtægter nærmere bliver det således hurtigt nødvendigt at opdele i undergrupper for at sikre, at den sociale kontekst, beskrivelserne refererer til, bliver blot nogenlunde entydig og homogen. Ved selve kodningen af kontaktvoldtægter i undersøgelsen er der gennemført en differentieret kodning med mange underopdelinger.

Ved præsentationen af undersøgelsens resultater sondres ofte mellem uopklarede voldtægter og opklarede voldtægter. Opklarede voldtægter er voldtægter, hvor en eller flere mænd er blevet sigtet i sagen. Det betyder altså ikke nødvendigvis, at man med sikkerhed ved og har fastslået, hvem der har begået voldtægten. Det er f.eks. muligt at sigtelsen siden findes grundløs, at en eventuel tiltale frafalder på grund af bevisets stilling eller at manden frikendes af en domstol. Opklaring betyder altså, i denne sammenhæng, alene at politiet på et tidspunkt eller i en periode har ment, at man havde tilstrækkelig begrundet mistanke til at sigte en eller flere mænd i sagen, og at man faktisk har gjort dette.

Datamaterialets fremtid

Den grundlæggende database, suppleret med og korrigeret på basis af oplysningerne fra Det Centrale Kriminalregister, vil blive afleveret til Dansk Data Arkiv, når undersøgelsen er færdig-analyseret og færdigpubliceret.

Data fra andre arkiver, såsom Danmarks Statistiks registre m.fl., har været placeret i temporære registre. De vil således skulle rekonstrueres ved fornyede samkørsler, hvis behovet herfor skulle opstå.

Det overvejes, om også den kvalitative database kan gives en sådan form, at den kan afleveres til Dansk Data Arkiv sammen med den grundlæggende kvantitative database. Det overvejes også, om de enkelte sager kan anonymiseres tilstrækkeligt til, at den kvalitative database direkte kan publiceres offentligt, og derved udgøre et ønskeligt med- og modspil til de kvantitative resultater.

¹⁰ I det retlige system benævnes partnervoldtægt vanligvis parvoldtægt.